

Салоїд С. В.
канд. екон. наук, доцент;
Драгомощенко А. О.
студент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
м. Київ, Україна

РОЛЬ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В ОЦІНЦІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ

У сучасному світі економіка України зазнає серйозних змін. XXI століття - епоха цифрових змін, перебудови та модернізації виробництва, зростання швидкості технологічних інновацій, вдосконалення логістики та переоцінки споживання. Щорічно з'являються нові технології та змінюються бізнес-моделі. У зв'язку з чим, питання оцінки ефективності діяльності мають дуже велике значення. Актуальність планування діяльності в умовах ризику і невизначеності є обов'язковим для більшості керівників, як малого, так і великого бізнесу. Так як саме завдяки плануванню можна проаналізувати майбутню ефективність роботи підприємства, його можливості та перспективи.

Меншість підприємців також планують діяльність своїм фірм, але, як правило, це відбувається безсистемно і неусвідомлено: підбір кадрів, очікуваний обсяг прибутку та інше. Проте для успішного розвитку підприємства в майбутньому необхідна повна ретельна перевірка та аналіз всіх аспектів діяльності того чи іншого підприємства, в зв'язку з чим, доцільним є перехід до формалізованого планування.

Потреба в систематичному плануванні залежить від сфери діяльності фірми, місця її розташування, наявності та особливостей конкурентів, цільового сегмента ринку, а також від досвіду в управлінні організацією. І чим більш значущі ці фактори, тим відчутніше потреба підприємців в вирішенні виникаючих перед ними завдань.

Для забезпечення успішної інвестиційної привабливості, міцної фінансової стійкості і втрати значної конкурентної позиції дуже важливе місце віддається стратегічному плануванню. Саме за допомогою даного виду планування визначаються глобальні цілі фірми, ефективний розподіл і використання фінансових і виробничих ресурсів, пошук і розробка нових стратегій розвитку, вдосконалення логістичних систем.

Однак при реалізації складеного стратегічного плану можуть виникнути труднощі. Це можуть бути нерозуміння співробітниками поставлених цілей, брак досвіду у вирішенні поставлених завдань, страх змін і невизначеності. Перед керівниками виникає питання: «Яким чином досягти абсолютної ефективності діяльності компанії?».

Відповіддю на це питання послужить повний аналіз існуючої ситуації на ринку, розробка конкретних заходів, розрахунок можливих ризиків і показників ефективності. Все це можливо завдяки такому інструменту в ринковій економіці, як бізнес-планування.

Основним документом в бізнес-плануванні є бізнес-план.

Бізнес-план – це форма подання проектів та інших ділових пропозицій, яка містить в собі обґрунтовану і повну інформацію про всі види діяльності підприємства та оцінку перспектив, умов і форм співпраці в досягненні соціально-економічних цілей [3].

Бізнес-план розробляється для планування діяльності будь-яких підприємств, незалежно від їх форми власності, сфери діяльності, масштабу, а також для обґрунтування інвестиційних проектів і процесів.

У першому випадку основною метою розробки бізнес-плану є визначення обґрунтованої, повної оцінки перспектив розвитку фірми в цілому, тобто збільшення прибутку і частки ринку, створення нових робочих місць, задоволення купівельного попиту, досягнення ефективності використання наявних ресурсів, зменшення ризику можливого банкрутства.

У другому випадку метою бізнес-планування є техніко-економічне обґрунтування розробки та впровадження конкретного інвестиційного проекту, а саме визначення території, особливостей виду діяльності, суми капітальних вкладень і ефективності [2].

Бізнес-план має чіткі часові рамки. Після закінчення певного періоду часу поставлені і викладені в бізнес-плані цілі і завдання повинні бути виконані. Тобто бізнес-план за своєю суттю це проект з конкретно опрацьованими кроками в певні відрізки часу.

Необхідно зауважити, що грамотно розроблений бізнес-план є обов'язковим для підприємств, які бажають скористатися залученням інвестицій. Саме по ньому інвестор визначає доцільність вкладення коштів. Чим більша ймовірність отримання в майбутньому стабільного високого доходу, тим більше перспективи співпраці [1].

Крім того, бізнес план допомагає оптимізувати матеріальні та інформаційні ресурси компанії, а значить, удосконалити систему логістики на підприємстві. Логістика – процес управління

матеріальними, інформаційними та людськими ресурсами в компанії з метою їх оптимізації та раціонального використання [6].

Таким чином, одна з найважливіших завдань для підприємця полягає в підготовці і власне написання бізнес-плану.

Будь-який бізнес-план являє собою сукупність різних видів аналізів, наприклад, аналіз галузі, ринку, цільової аудиторії, виробничої діяльності і т. п. У зв'язку з цим, необхідно визначити з яких частин повинен складатися бізнес-план, щоб повно розкривати картину діяльності підприємства і його особливостей.

Як правило, бізнес-план складається з наступних частин:

– Резюме - це короткий виклад бізнес-ідеї та основних положень запропонованого проекту. Резюме, або по-іншому його називають вступом, складається після написання основних частин проекту, так як в нього поміщаються основні, найбільш важливі аспекти кожного розділу.

– Опис послуги - це повні відомості про майбутній товар чи послугу. В даному розділі необхідно пояснити основні характеристики продукту: що це за продукт, як він виглядає, з чого складається, яку користь приносить. Також необхідно сконцентрувати увагу на тому, яким чином даний продукт буде реалізований, в якому обсязі і що для цього необхідно.

– Маркетинговий план - один з найважливіших розділів бізнес-плану, якому слід приділити особливу увагу. У ній роз'яснюються цілі і завдання компанії щодо ринку, вивчаються і оцінюються існуючі ринкові умови з точки зору перспектив продажу її товарів або послуг. У цій частині необхідно буквально продавати майбутній бізнес як перспективне вкладення капіталу. Акцент повинен бути зроблений на високій цінності товару або послуги, способах їх реалізації та пошуку цільової аудиторії та її потреб і можливостей.

– В організаційному плані слід вказати правові аспекти функціонування підприємства, його організаційно-правову форму, авторів проекту і яке місце вони займають на підприємстві, штат співробітників з розрахованою заробітною платою та інші організаційні моменти характерні для кожного конкретного виду галузі.

– Виробничий план - невід'ємна частина будь-якого бізнес-плану, в якій повинні бути описані всі питання виробничої діяльності підприємства: виробничі приміщення і їх розташування; обладнання та його своєчасна модернізація і ремонт; персонал, а саме його кваліфікація і відповідність; субпідрядники, постачальники та інші зовнішні агенти, що забезпечують безперервну діяльність.

– Один з найбільш масштабних і інформативних при складанні бізнес-плану розділів – фінансовий план. Фінансовий план складається з основних розрахункових розділів, завдяки яким визначається термін окупності вкладень, дохід, ефективність в цілому. Для складання фінансової частини бізнес-плану необхідно проаналізувати: альтернативні варіанти реалізації ідеї; техніко-економічне обґрунтування проекту; економічні, соціальні та політичні чинники, що впливають на реалізацію; достовірність фактичних даних, представлених в бізнес-плані та інше [4, 5].

Грамотне складання бізнес-плану, на сьогоднішній момент, є одним з найважливіших чинників успіху будь-якого підприємства незалежно від галузі. У зв'язку з цим, потреба у висококваліфікованих фахівцях, які займаються розробкою даного документа, сильно зростає, і тому багато ЗВО нашої країни використовують такий метод навчання, як самостійна повна розробка студентами бізнес-плану конкретних проектів. Це спонукає студентів творчо, але, в той же час відповідально, проявляти себе, розвиває їх компетенцію і навички в різних областях діяльності.

Таким чином, стратегічне планування та бізнес-планування є взаємопов'язаними етапами управлінської діяльності, необхідними для досягнення абсолютної ефективності в кожній компанії. Грамотна розробка бізнес-плану дозволить уникнути фундаментальних помилок і допоможе прийняти рішення про доцільність інвестицій, про планування перспектив, про раціональної транспортної системи та використанні ресурсів компанії і про успіх фірми в цілому.

Література:

1. Барроу П. Бізнес-план, который. Москва : Альпина Бизнес Букс. 2007. 288 с.
2. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: навч. посіб. Київ : КНЕУ. 2002. 379 с.
3. Тарасюк Г. М. Бізнес-план : розробка, обґрунтування та аналіз : навч. посіб. Київ : Каравела, 2006. 280 с.
4. Попов В.М., Захаров А.А. Бізнес-план. Step by step: Практическое пособие. СПб : Издательский дом «Бизнес пресса». 2005. 240 с.
5. Осовська Г. В. Економічний словник : наук. видання Київ : Кондор, 2007. 358 с.
6. Македон В.В. Бізнес-планування : Навч.посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 236 с.